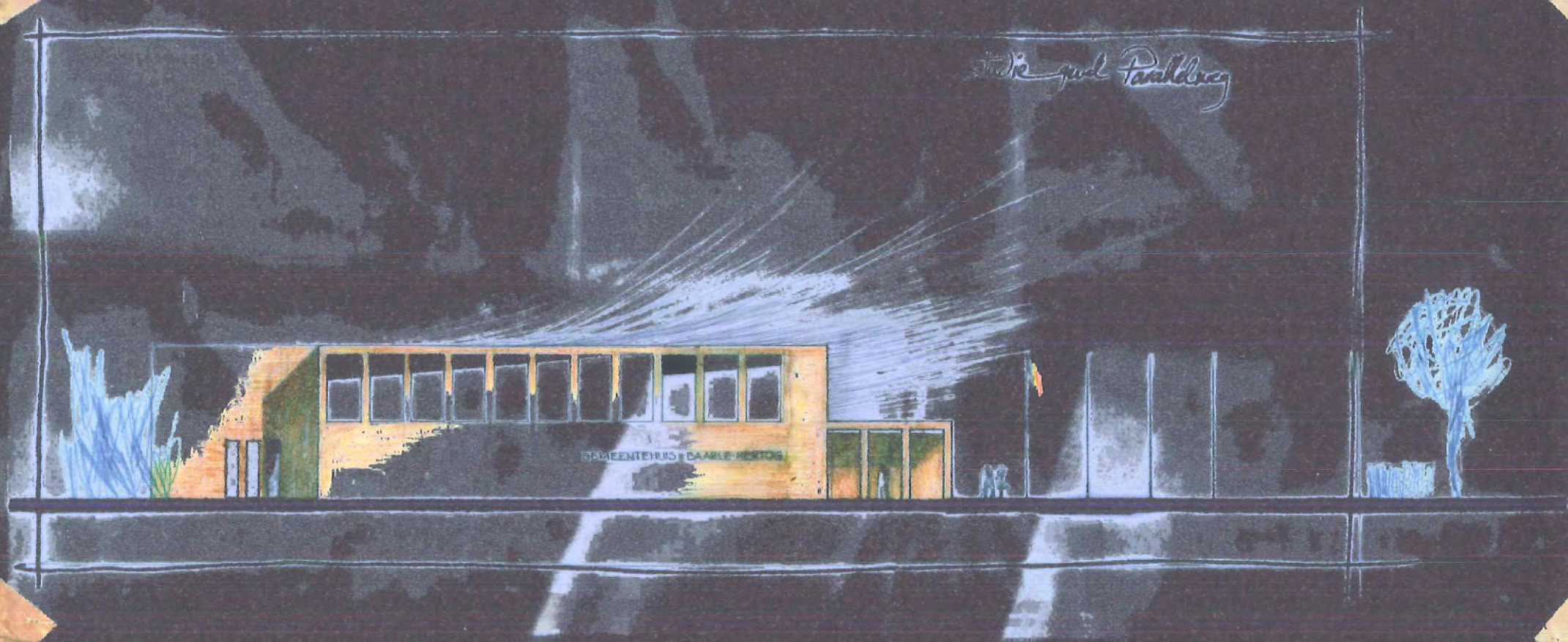

GEMEENTEHUIS BAARLE-HERTOG

paul schellekens, architect-hoogleraar i.s.m. m10-architecten

conceptnota

visie op het ontwerpen en bouwen van een nieuw gemeentehuis te Baarle-Hertog
in het kader van de Open Oproep van de Vlaams Bouwmeester

architect-hoogleraar Paul Schellekens
i.s.m. M10-architecten

11 mei 2005

Baarle-Hertog een verhaal

Deze voetbalschoenen hebben niks te maken met de aangrenzende sportvelden,
maar alles met de herinneringen die Baarle-Hertog bij me oproepen.....
en dit verhaal wil ik even vertellen

Kort na de 2de wereldoorlog deden helse verhalen de ronde over wilde achtervolgingen,
- zelfs met schietpartijen -
tussen douaniers en smokkelaars,
die met verstevigde Amerikaanse wagens,
alles wat niet te heet of te zwaar was over de grens smokkelden.
Over koeien die (de neus met groen zeep ingesmeerd)
werden binnengesmokkeld
langs de voordeur (die op Nederlands grondgebied lag)
door de achterdeur, (die op Belgisch grondgebied lag)
allemaal heel spannende verhalen toen ,voor jongens zoals ik.....

Maar....
als m'n ouders dan,
5 kinderen op de achterbank,
want dat gaf een vertrouwde indruk bij de douaniers aan de grens,
ook nu en dan wat smokkelden, want het leven was duur...
dan pas werden die spannende verhalen angstige realiteit
hoe ik, het koudzweet in m'n kleine handen
het raampje van de volle auto zag opendraaien,
een douanier z'n kop binnenstak...
"niks aan te geven???"
en hoe ik

onder elke oksel een voetbalschoen verstopt,
me zo klein mogelijk maakte....

en dat je daarvoor eerst door "Holland" moest rijden
om terug in België te komen.....begreep ik nog minder
sprookjesland leek het wel.....

Veel later gingen we,
zoals zoveel Belgen
nu en dan eens "een pintje pakken in Baarle",
(nadat we couponnekes hadden geknipt) ...
toch ook een beetje vreemd en tegelijk spannend

En nog later,
toen het bels-lijntje werd aangelegd.....
-vreemd toch... een spoorweg die plots fietspad wordt-
toen we weer in "Baarle" terecht kwamen,
op zondagen
om , in de hoop een rustig dorp en een rustig terrasje te vinden
op de koppen van de Hollanders konden lopen.....
heel vreemd allemaal

Is het dan onaardig te zeggen dat ik Baarle-Hertog altijd een gezellige maar tegelijk een "surrealistische" gemeente heb gevonden,
..... alsof René Margritte hier ergens is....

terreinanalyse

fietsend door Baarle-Hertog....

fietsend door Baarle-Hertog probeerde ik de "geest", de "eigenheid" van de gemeente te begrijpen.....

om zo een antwoord te vinden op de vraag: welk soort gebouw zich het best zou inpassen in deze gemeente,

of

wat zou "la grande forme" van het nieuwe gemeentehuis kunnen worden

vrij vlug vielen 2 karakteristieken sterk op : enerzijds de **kleinschaligheid** van het gebouwde

anderzijds de gebruikte materialen met hun specifiek **kleurenpalet**:

namelijk, bijna uitsluitend baksteenarchitectuur

in overwegend lichte, beige, zandgele, bruin-beige kleur,

een kleurpalet dat toch afwijkt van andere omliggende kempische gemeenten.

(waarschijnlijk door Nederlandse invloeden)

langzaam werd me duidelijk dat - uit respect voor de schaal van het bestaande - **ingetogenheid**, maar tegelijk **voornaamheid**, en het gebruik van een zandkleurige baksteen als mantel voor het gebouw, criteria zouden kunnen zijn bij het ontwerpen.

Boven : raadhuis Hilversum—arch Dudok

onder : Benedictijnerklooster te Vaals—arch Dom Hans Van der Laan

en door de combinatie van dit gegeven
"voornaamheid en" beige-gele baksteen"
drongen zich 2 bestaande gebouwen aan
me op :
het gemeentehuis in Hilversum van architect
Dudok en het klooster in Vuchten van archi-
tect dom van der Laan
die beelden lieten me nadien niet meer los.

en alhoewel ik al 40 jaar bijna uitsluitend
bouw met zwarte baksteen *
(vroeger donker bruine, want zwart be-
stond niet)
werd het voor mij -langzaam maar zeker-,
duidelijk.....

het zou een gebouw worden in lichte
zandgele baksteen, met de *vormtaal* en
de "*ingehouden kracht*" van de architec-
tuur van mijn 2 leermeesters

*

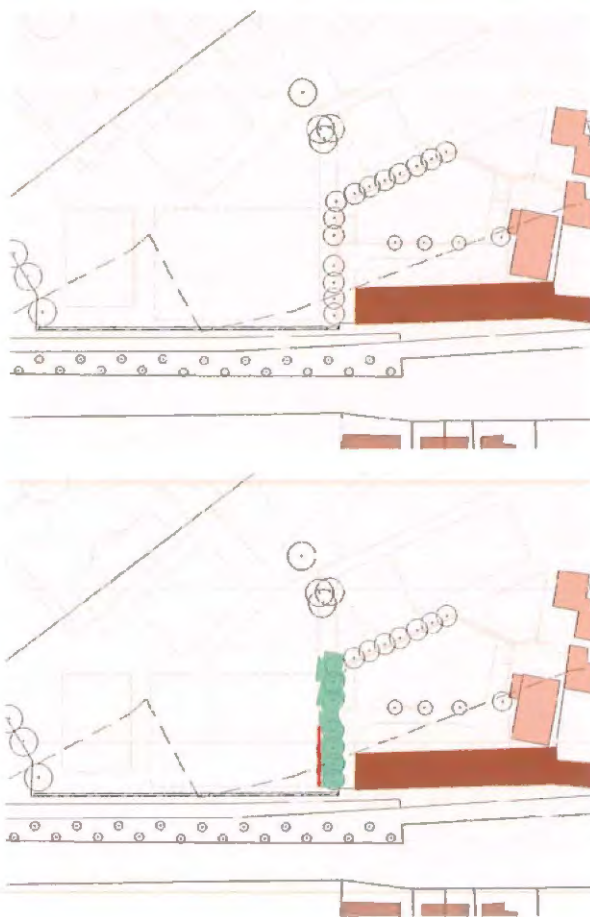

*

*

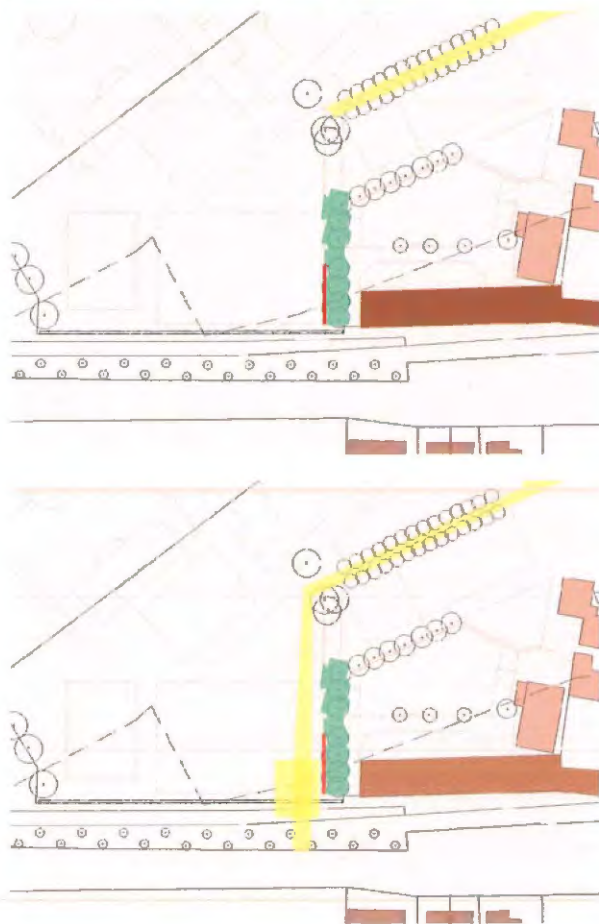

1 gebouw boerenbond (NL)

- erg beeldbepalend
- negatieve impact op de omgeving

streefdoelen

- het groene karakter van de omgeving extra benadrukken door het groenscherm op de scheiding van de percelen te verzwaren
- een muur (hoogte ongeveer 2.00m die ondersteuning geeft aan de "esplanade" (zie verder)
- (mogelijk achtergrond voor monumentaal werk)

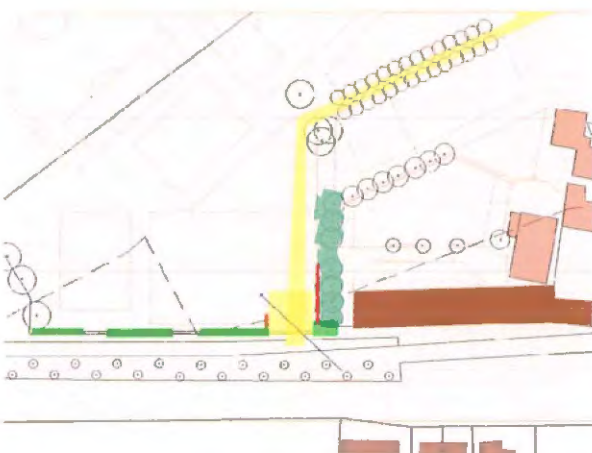
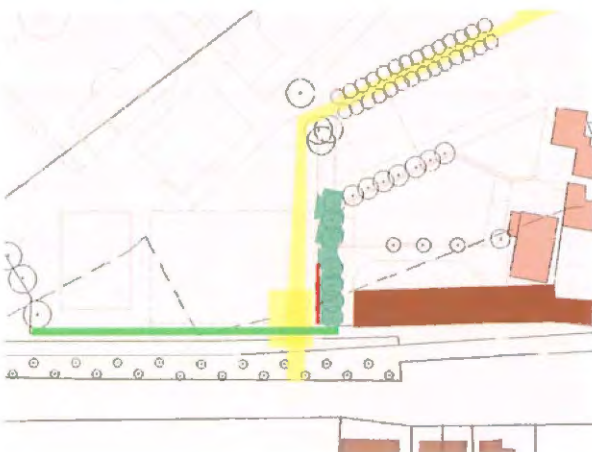

2 de dreef

- deze dreef van oude lindebomen is een uniek stukje groen
- maakt deel uit van het "geheugen" van Baarle-Hertog (de dreef maakte deel uit van het voormalige klooster)

streefdoelen

- opwaarderen van de dreef als volwaardige 2de toegang tot het nieuw gemeentehuis vanuit andere zones van de gemeente en vanuit de parkeerzones rond het cultureel centrum

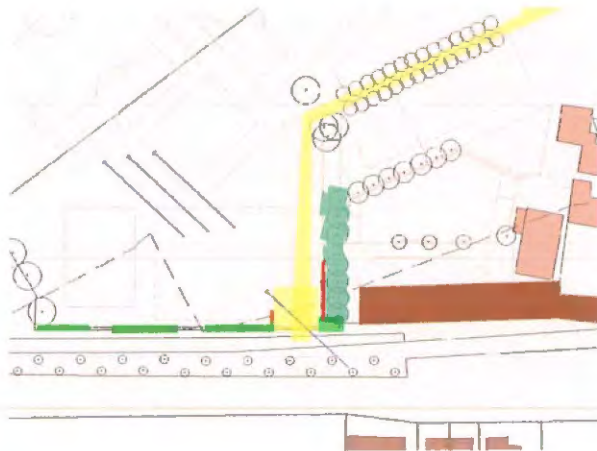

3 de haag

- sterk groen scherm tussen straat en perceel

streefdoelen

- wordt onderdeel van de groenaanleg van het perceel
- gestructureerde openingen in het scherm waarbij het nieuw gebouw zich fragmentarisch zal tonen

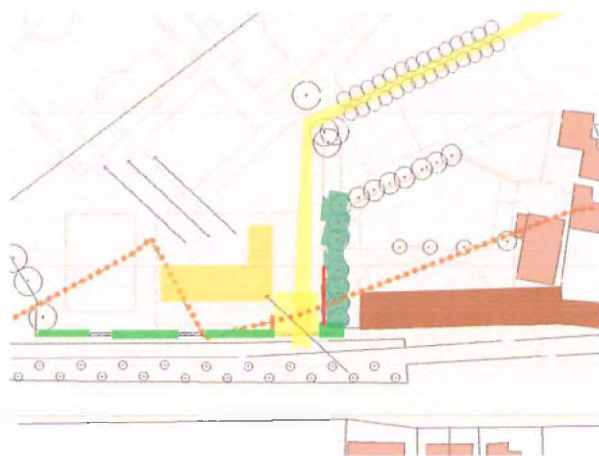

4 de sportvelden

- gerichtheid van de sportvelden zuid-west t.o.v. het terrein (misschien duidelijker afleesbaar op de plattegrond, dan voelbaar in werkelijkheid)

streefdoelen

- dieptezicht hoofdzakelijk gericht naar de zuid-west-as (uitzicht—groen !)

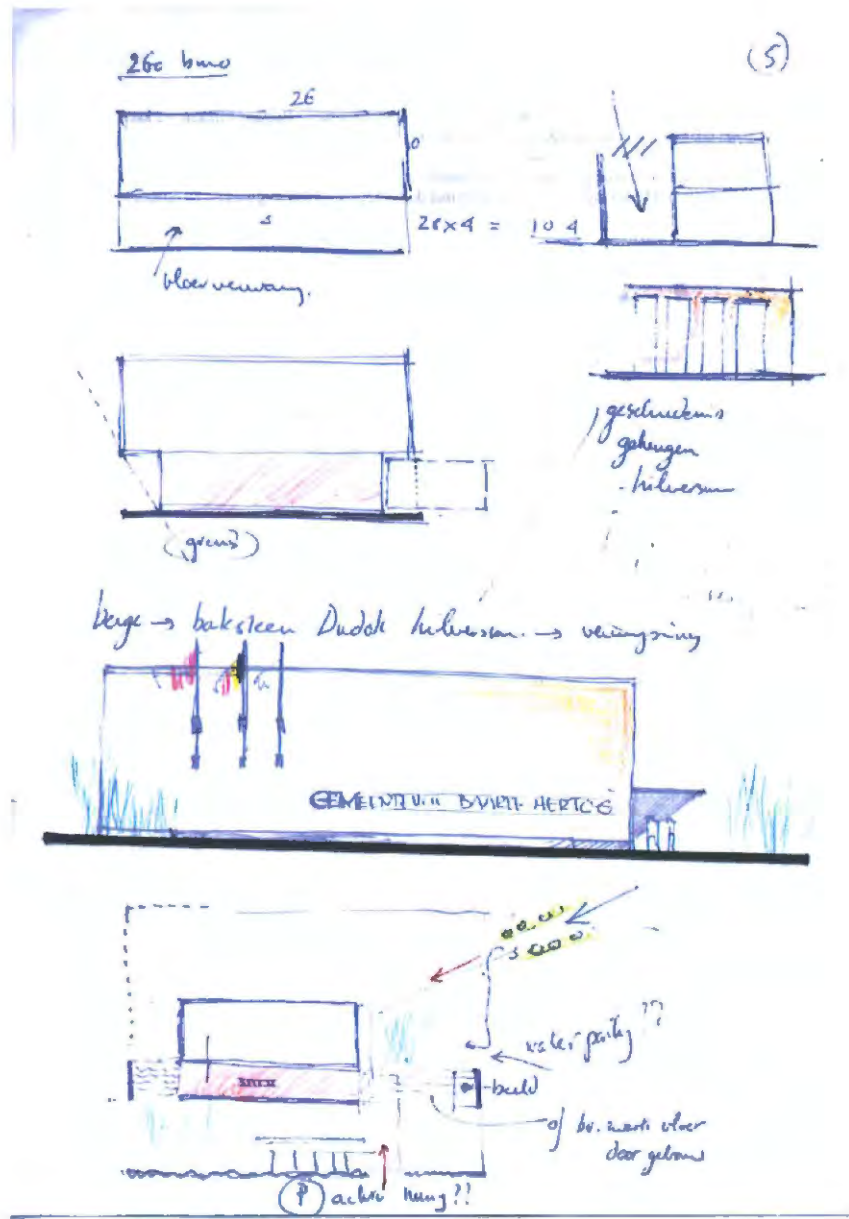
5 de grens

- nederlands-belgische grens die over het perceel loopt
- historisch gegeven
- vrij uniek
- fysisch niet zichtbaar

streefdoelen

- visualiseren van dit gegeven in de openbare zones van het op te richten gebouw

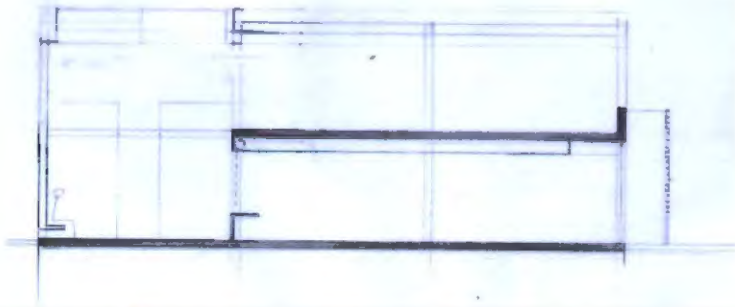
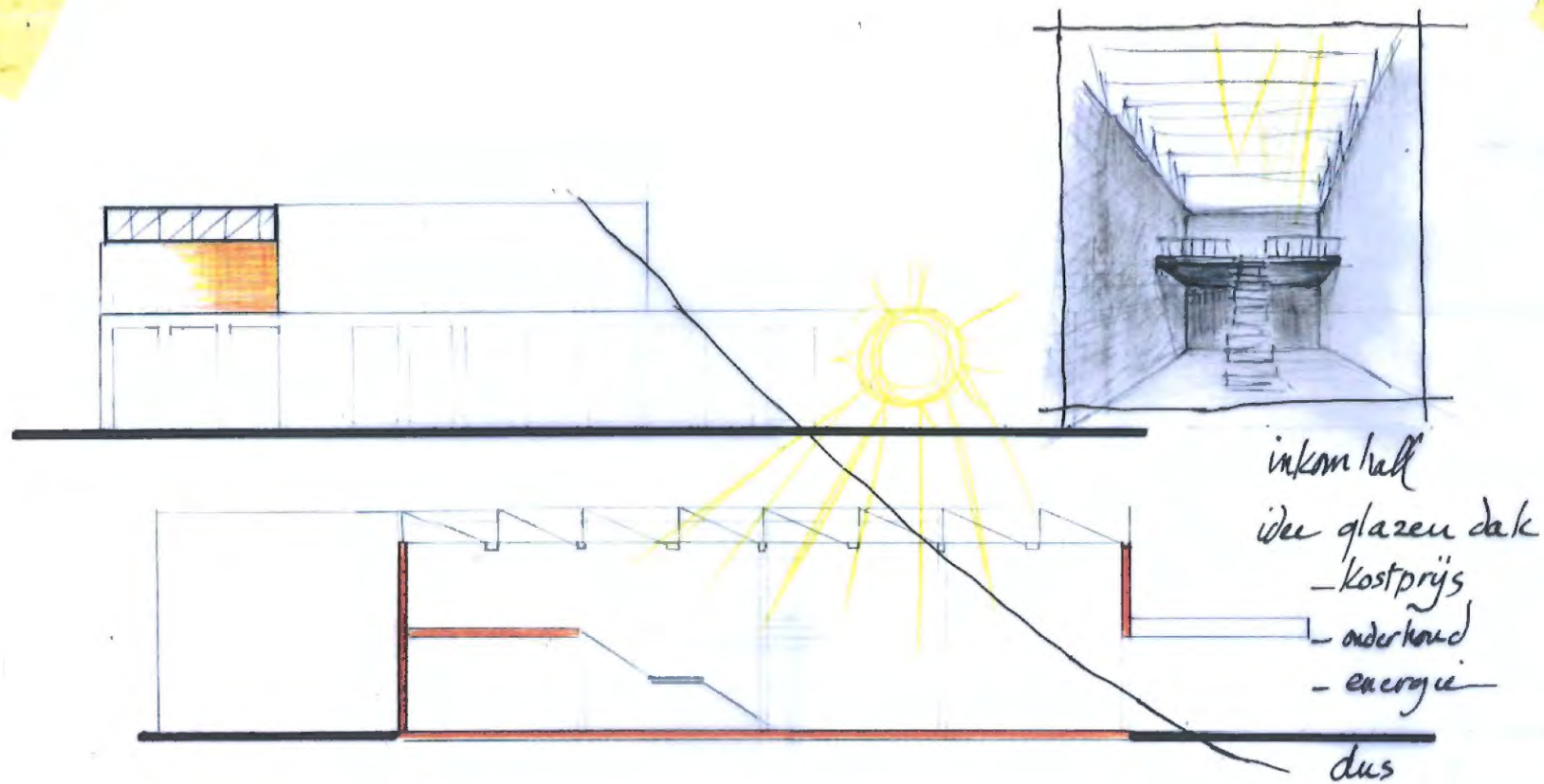
verantwoording bij de planopbouw

het krappe budget laat geen grote vrijheid toe, een streng rastersysteem is nodig

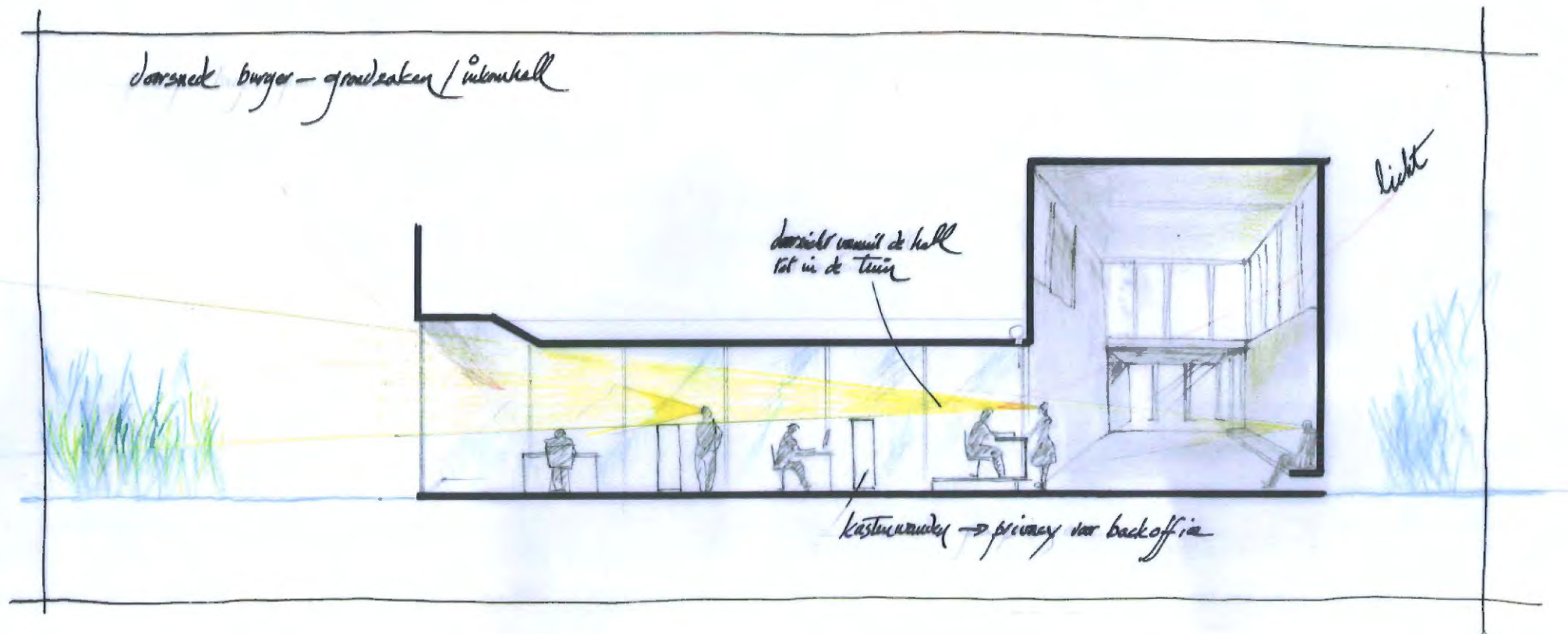
uitgangspunten:

- eenvoud van constructie en materialen
- leesbaarheid van het plan
- eenvoudig circulatiesysteem, waarin de bezoeker direct zijn weg vindt
- eenvoudig en eerlijk materiaalgebruik—onderhoudsvriendelijke materialen—wit bepleisterde muren
- kops houten vloeren omwille van bijzondere kwaliteiten ivm sfeer en akoestiek.

de inkomhall

- één grote ruime inkomhall, die mogelijkheden biedt voor tentoonstellingen en culturele evenementen
- (bruikbaar muurvlak van 24m, hoogte 3m, met 1 doorlopende zitbank,)
- licht, helder, overzichtelijk
- (eerste optie was een "glasdak" om de openheid nog te versterken, maar wegens kostprijs, onderhoud, en energie , afgevoerd)

dienst burgerzaken-grondzaken

- tegelijk ontvangst
- grote heldere ruimte, volledig "doorzichtig" naar de sportvelden toe
- lage kastenwanden bieden privacy aan de backoffice
- het geheel is afsluitbaar met een elektrisch bediend rolhek

de raadzaal

afwijking van het opgegeven clustersysteem : **positionering van de raadzaal**. De raadzaal wordt niet opgevat als onderdeel van cluster 2, maar als een autonome entiteit, een "cluster" op zich. Immers :

in **ondergeschikt** belang:

1. de functie van de keuken is verschillend wanneer ze bij een eetplaats dan wel bij een raadzaal hoort
 - eetplaats : opbergen van eetgerei, afwassen, opwarmen
 - raadzaal : drankjes en hapjes klaarzetten
 deze 2 functies horen beter niet bij mekaar
2. indien de toiletten gemakkelijk bereikbaar zijn dienen die niet in de directe omgeving te liggen van de raadzaal

daarom is een kleine aparte kitchenette voorzien bij de raadzaal , die tevens dienst doet voor cluster 3 (collegezaal, enz)

echt **belangrijk** is wél :

1. het "plechtige",-voornamen, of feestelijke karakter van de raadzaal vraagt een rustige toegang — rechtstreeks vanuit de inkomhal of langs een gang met meerdere functies is uitgesloten
2. de raadzaal op de eerste verdieping (in de nabijheid van cluster 3) geeft een feestelijk karakter aan het toekomen (de trap als "wandeling naar" ...de trap als plek om "de ultieme huwelijksfoto" te maken !!)
3. de rustige ruimte voor de inkom tot de raadzaal (met 3 inkomdeuren, voor het vlotte functioneren) (de vroegere "*salle des pas perdus*"), geschikt om zonodig een voorlopige vestiaire in te richten , voor recepties, tijdens de pauze bij feestelijkheden enz... in verbinding met het terras met dieptezicht over de sportvelden, weg van de inkomhal.
4. de raadzaal, zodanig gepositioneerd dat de landsgrens Nederland-Belgie de raadzaal van de linkse bovenhoek naar de rechter onderhoek doorsnijdt— toeristisch toch een unicum, hetgeen materieel zal vertaald worden door bv een laserstraal of iets dergelijks.

de inkomzone

een esplanade , waarvan de overdekte inkom deel uitmaakt,, en waar de dreef op uitgaat, laat toe dat bij plechtige gelegenheden (huwelijken enz) de auto's in 1 vlote beweging tot bij de luifel komen

parkeergelegenheid : bij de projectdefinitie gaf de opdrachtgever aan dat er aan de overzijde van de straat parkeergelegenheid kan worden voorzien. Dit zal in een later stadium verder onderzocht dienen te worden tezamen met de reeds aanwezige parkings in de buurt (o.m. aan het cultureel centrum, zie ook de toelichting i.v.m. ontsluiting via de dreef).

toelichting plannen

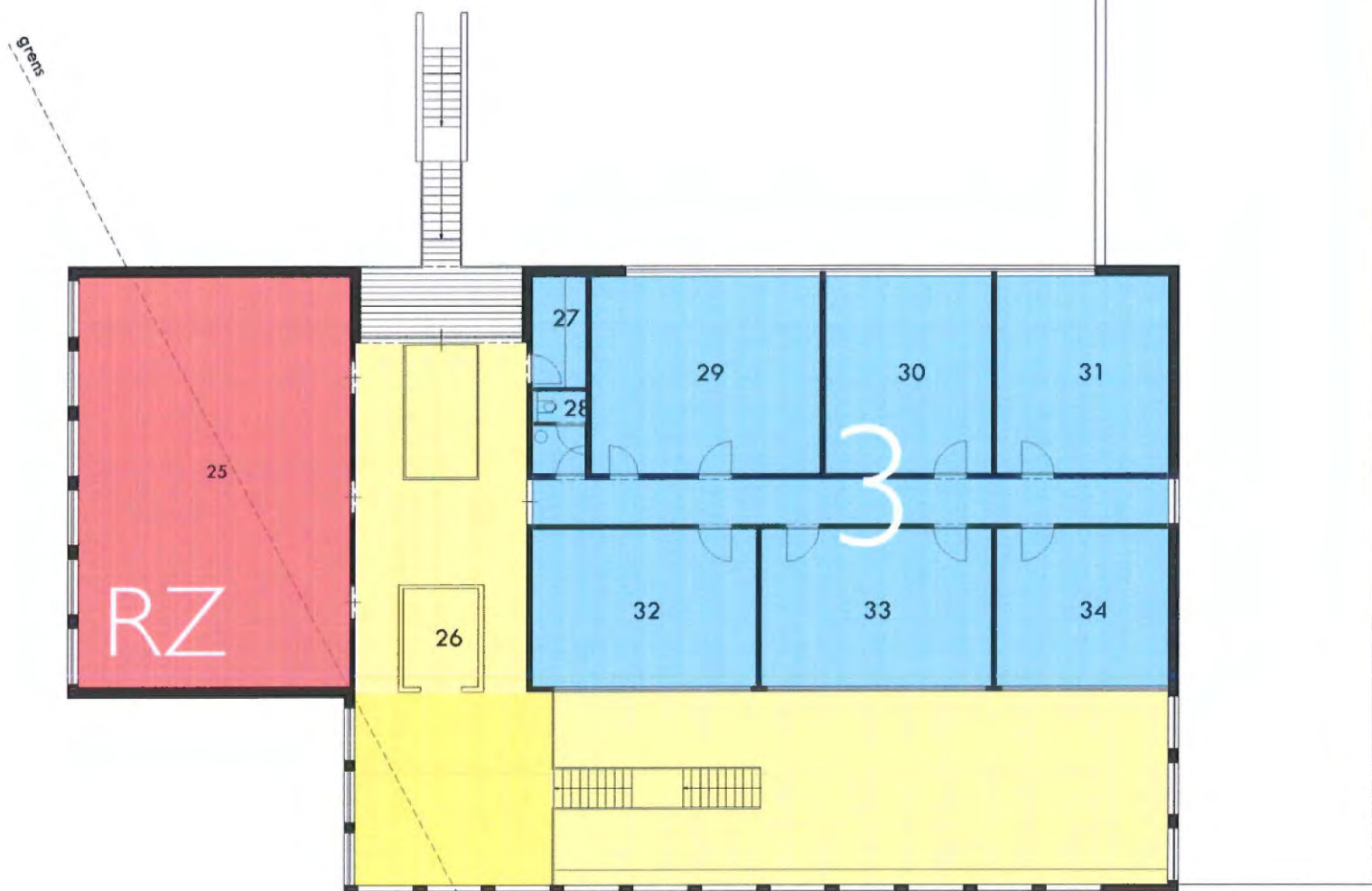
- 1 politie
- 2 OCMW
- 3 kluis
- 4 repro
- 5 koffiehoeke
- 6 archief
- 7 server
- 8 opslag
- 9 lift
- 10 spreekkamer 1
- 11 spreekkamer 2
- 12 back office burgerzaken
- 13 back office grondzaken
- 14 front office grondzaken
- 15 front office burgerzaken onthaal
- 16 berging
- 17 eethoeke + keuken
- 18 vergaderzaal 1
- 19 vergaderzaal 2
- 20 sanitair dames
- 21 spreekkamer 3
- 22 sanitair heren
- 23 leeskamer
- 24 rookkamer

- cluster 1
- cluster 2
- raadzaal
- cluster 3
- hall

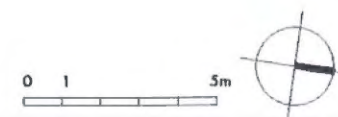
0 1 5m

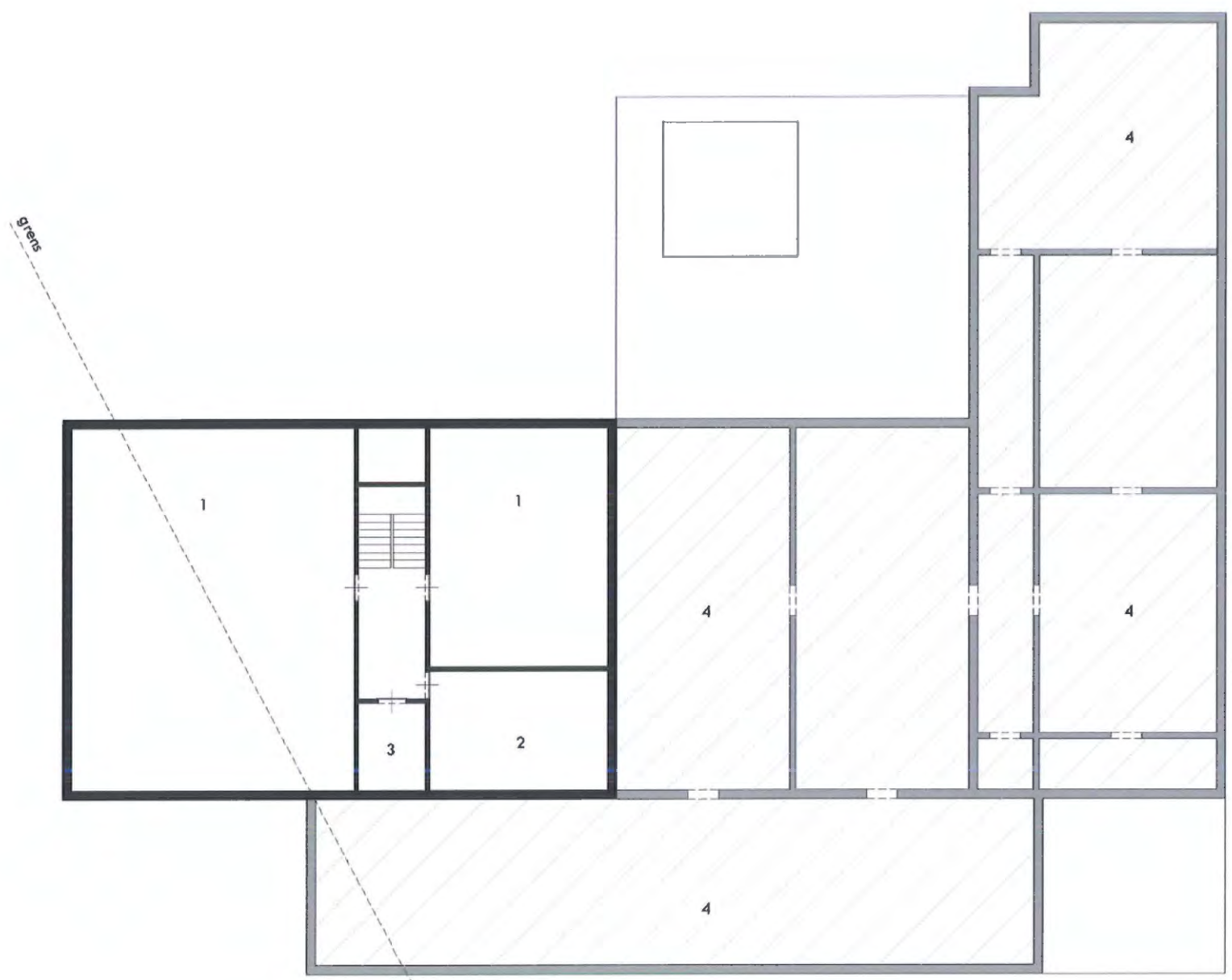
- 25 raadzaal
- 26 lift
- 27 keuken
- 28 sanitair
- 29 diensten
- 30 secretaris
- 31 burgemeester
- 32 ontvanger
- 33 collegezaal
- 34 schepenen

voorontwerp - verdieping

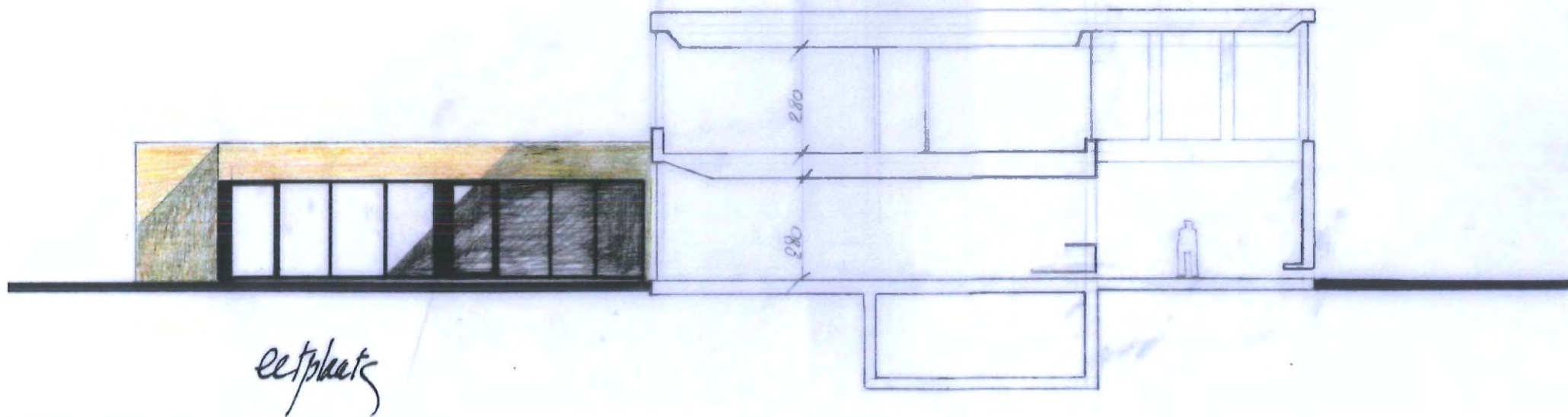

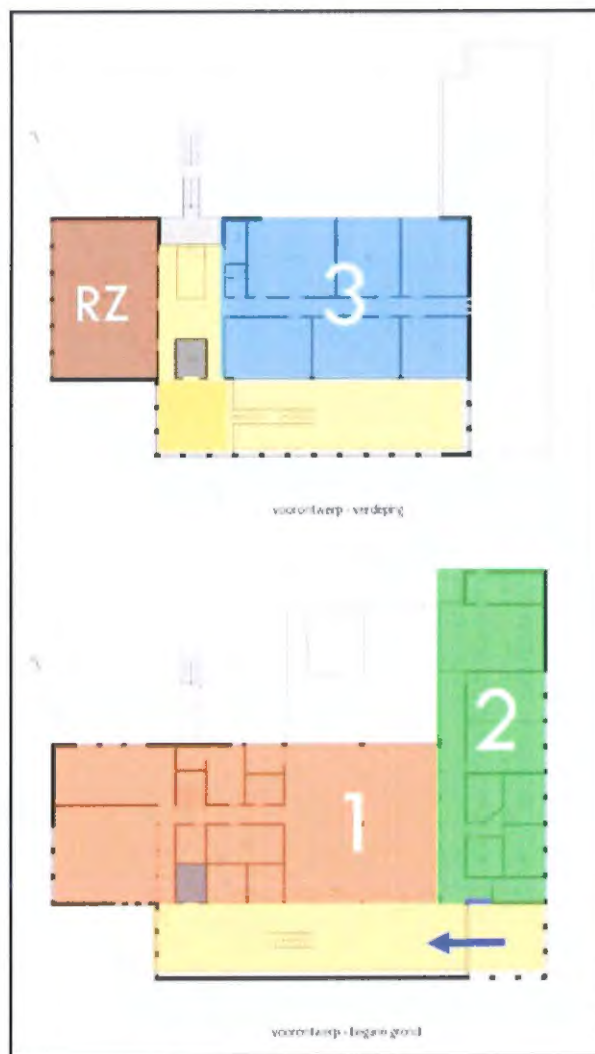
- 1 archief
- 2 technische ruimte
- 3 lift
- 4 kruipruimte

voorontwerp - kelder

tijdens de kantooruren

**na kantooruren
(vb avondvergaderingen)**

**na kantooruren
tevens gebruik van raadzaal**

- de blauwe pijl toont de (hoofd)toegang voor elk van de verschillende scenario's
- de volle blauwe lijn toont het element dat voor afsluiting zorgt (een deur of het elektrisch bediend rolhek) (zie tekst over "dienst burgerzaken-grondzaken")

afsluitbaarheid van de clusters

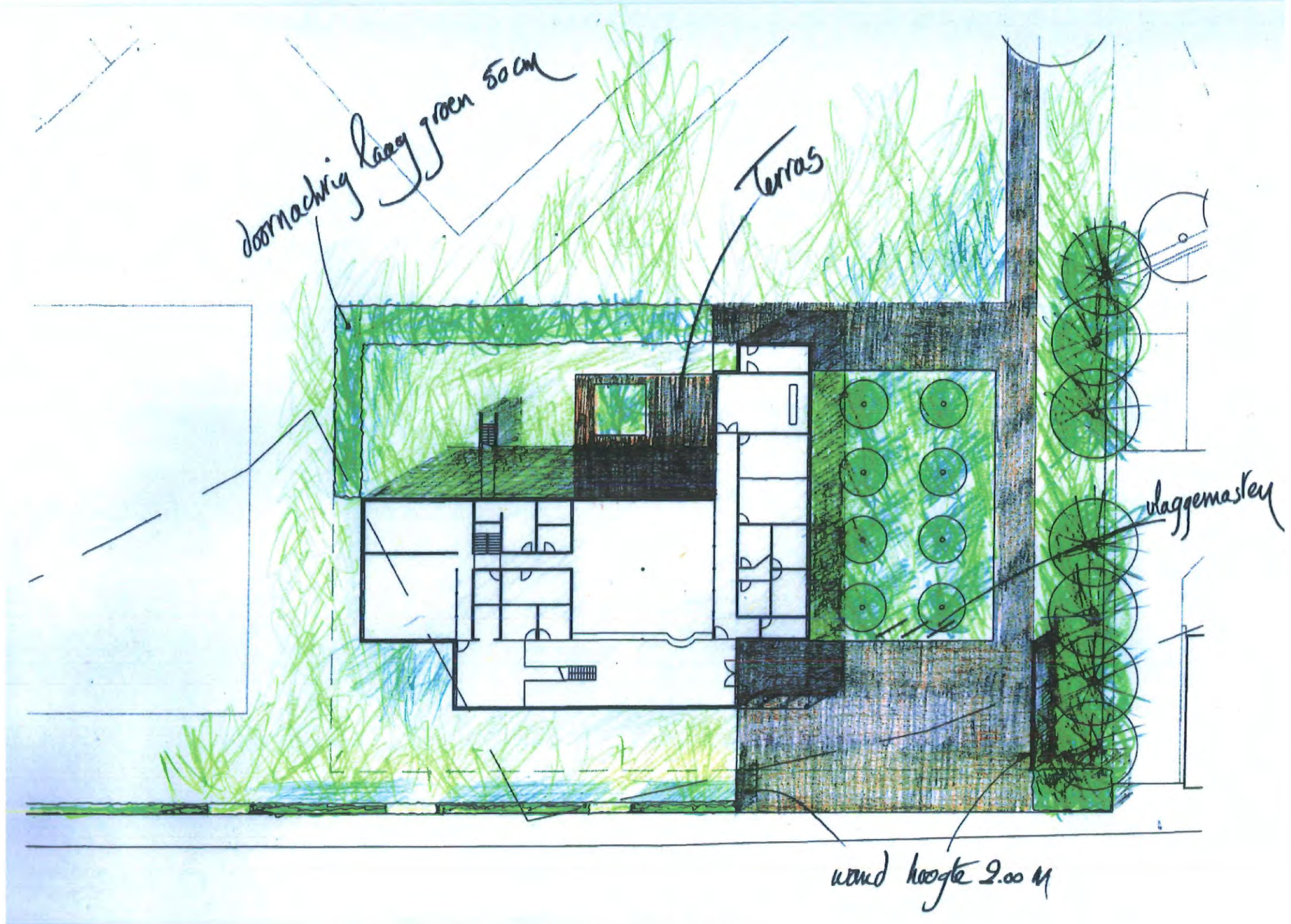
ideëenschetsen tuinaanleg—gevels

doornachtig laag groen 50 cm

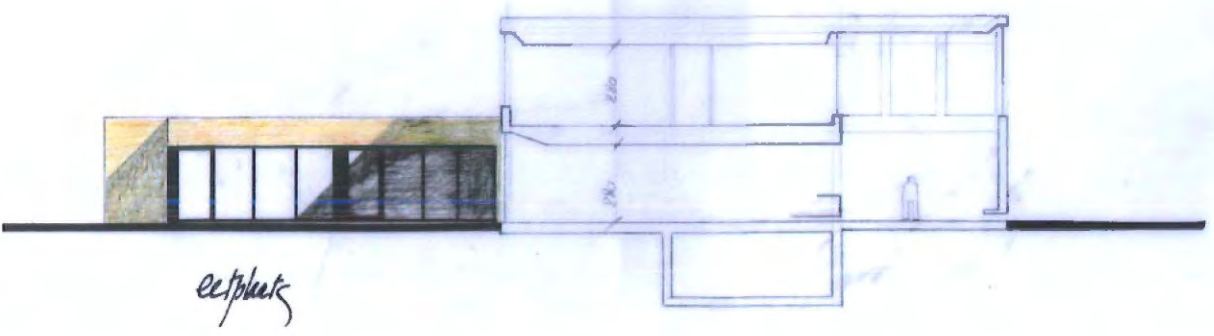
Terras

vlaggemaster

wand hoogte 2.00 m

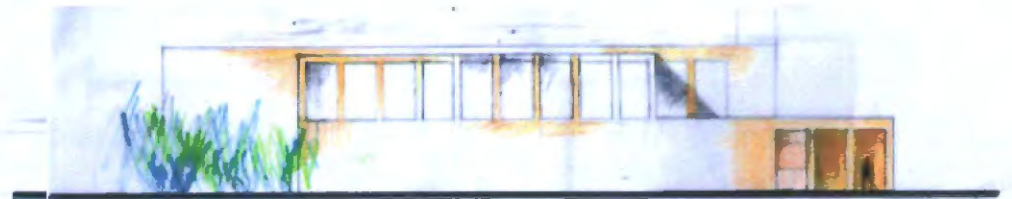
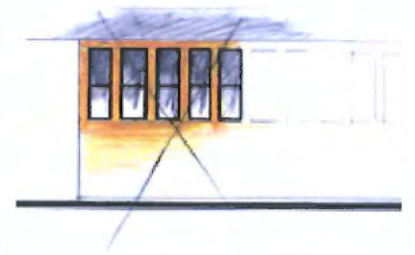
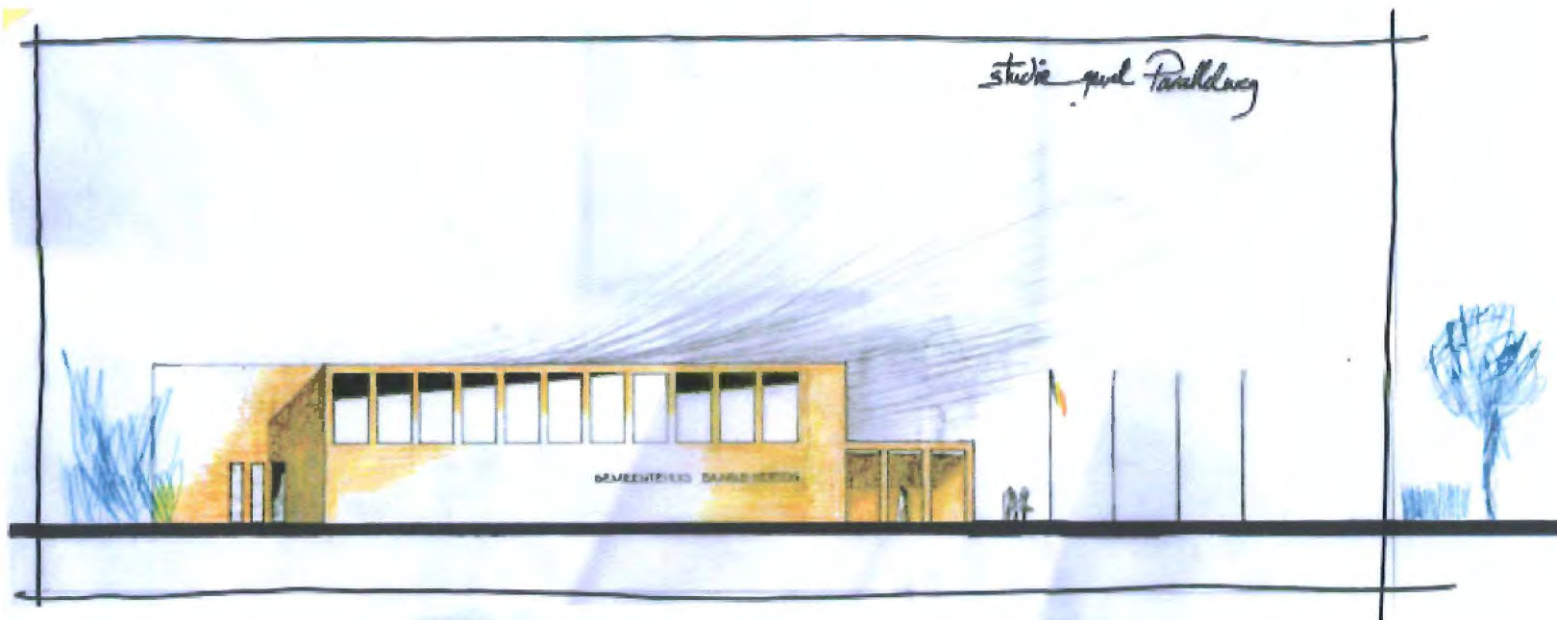

studie voor Paradijsweg

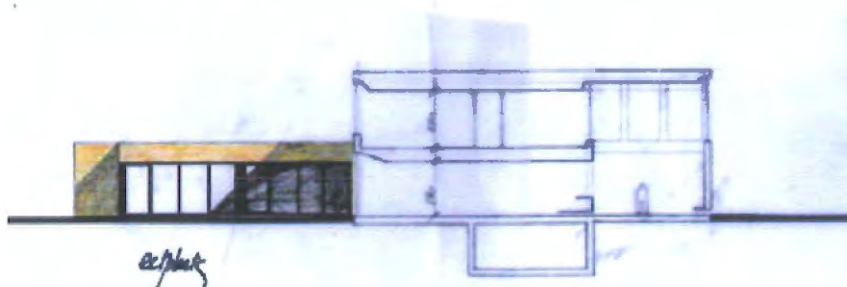

GEMEENTEHUIS DAARLE HERTOG

studio and Parahallung

addendum

explan

turns

